

INITIATIV 7.4: Nærbusser

Fremsat af: Enhedslisten

Formål og indhold:

Der ønskes igangsat et forsøg med nærbus i Region Hovedstaden efter modellen i Haslev i Region Sjælland og/eller forsøg med plustur som i Region Nordjylland (læs mere her: <https://www.moviatrafik.dk/naerbus> og her: <https://rejseplanen.flextrafik.dk/readmore/nt>).

Der er brug for alternative mobilitetsformer, der kan supplere og fungere som transportform til de regionale buslinjer og stationer. Der er især brug for det i yderområderne, hvor der er længere mellem de kollektive trafiktilbud. Det kan evt. ske i samarbejde med kommuner som Halsnæs, Gribskov og Hillerød.

Der er brug for at forbedre den kollektive trafik i yderområderne for at forbedre service for dem, der bor i mindre byer, og for dem som ønsker alternativer til bilen, men ikke har mulighed for det pga. de 'tomme' pletter og de få afgang med kollektiv trafik. Der er brug for, at færre kører i bil, da der er stigende trængsel på vejene. Og når man først har sat sig ind i en bil, kører man hele vejen og ikke til den nærmeste station eller buslinje.

Derfor er der brug for alternativer, der kan køre direkte til bestemmelsesstedet (indenfor en vis afstand) eller til det mest tilgængelige kollektive trafiknet. Både for skoleelever og studerende samt pendling til arbejde eller fritidstilbud, så der ikke er brug for at købe bil nr. 2 eller 3 i en familie. Og så vi forbedrer miljøet og transportservicen.

Administrationens bemærkninger:

Om forsøget med nærbus

Nærbus dækker et lokalt rejsebehov. Turene med nærbus er typisk ret korte og føder ind til andre transportmuligheder ved en station eller et centralt stoppested. Nærbus er derfor bedst egnet som erstatning af kommunale busruter eller hen til regional kollektiv trafik. Et nærbusforsøg anbefales derfor gennemført i samarbejde med kommuner, der har kommunale buslinjer.

Nærbusforsøget i Haslev har været i drift siden april 2024. Forsøget har givet et mere fleksibelt produkt for passagererne end bus og med en højere tilfredshed, men det har indtil videre ikke medført flere passagerer. Derudover har forsøget medført øgede driftsomkostninger, da forsøget har erstattet almindelige buslinjer med dertilhørende igangværende relativt dyre kontrakter, som har krævet kompensationsbetaling, mens også at konceptet og bestillingsapp skulle udvikles. Hvis et nærbusforsøg ikke skal indpasses i en eksisterende buskontrakt, vurderes omkostningerne dog at være væsentligt mindre. Det kræver, at nærbusserne kan indtænkes ved genudbud af kommunale buslinjer, og det kan være en udfordring, da kontrakterne løber i op til 14 år.

Det er vanskeligt at estimere omkostningerne til nye nærbusforsøg, da der er mange faktorer, som spiller ind, herunder driftsomfang, geografi og eksisterende kontrakter. Movia vurderer omkostningerne til et nærbusforsøg til at udgøre ca. 4 mio. kr. pr. år pr. nærbus. Én nærbus vurderes at kunne dække et område på maksimalt 225 km². Jo højere et serviceniveau – og dermed hvor hurtigt, man som passager kan forvente at blive hentet – desto mindre et område kan én nærbus dække. Forsøget i Haslev har et højt serviceniveau og dækker et område på 82 km² med 3 busser.

Flere kommuner under Movia har udtrykt interesse i at få igangsat nærbusforsøg, heraf også enkelte i Region Hovedstaden. Da nærbusser kører lokalt, som sædvanligvis er en kommunal opgave, skal forsøget være i samarbejde med en kommune. Det vurderes sandsynligt, at der vil kunne indgås samarbejde med en kommune, og at en kommune kunne være interesseret i at medfinansiere et nærbusforsøg, og på sigt overtage videreførelsen af driften, hvis forsøget viser sig at være en succes.

En mulighed er at afsætte en regional pulje, som kommunerne kan ansøge medfinansiering (f.eks. 50 procent) til et nærbusforsøg gennem. Puljen kan administreres af regionen. Et nærbusforsøg vil forventeligt kunne sættes i drift i slutningen af 2026 ved beslutning i sensommeren 2025.

Regeringen har som en del af dets landdistriktspolitiske udspil afsat en pulje på 50 mio. kr. til projekter med behovsstyret transport som fx nærbus. Puljen er flerårig fra 2024-2027 og kan søges af trafikselskaber. Movia har ansøgt puljen i 2024 til flere projekter, herunder til et projekt i Sæby-Gershøjområdet ved Kirke Hyllinge i Lejre Kommune. Der blev givet afslag bl.a. begrundet med for høj befolkningstæthed. Chancen for at få statslige puljemidler i Region Hovedstaden vurderes derfor som lav.

Om forsøget med Plustur

Region Nordjylland har udvidet betjeningen af ekspresbusser, hvor der ikke kører tog på bekostning af flere mindre regionale busruter. Derudover vil regionen medfinansiere 50 procent af udgifterne til Plustur i alle de nordjyske kommuner. Ekspresbusserne kører minimum én gang i timen på både hverdage, aftener og i weekender.

Det vil være end udfordring at implementere et lignende forsøg i Region Hovedstaden, da 16 kommuner ikke tilbyder Plustur på nuværende tidspunkt, herunder bl.a. Halsnæs og Gribskov. Derudover vurderes serviceniveauet af både kommunal og regional kollektiv trafik at være væsentligt højere i Region Hovedstaden end i Region Nordjylland.

Konsekvenser:

Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Etableringsudgifter				
Løn				
Øvrig drift				
Udgifter i alt	1,0	6,0	6,0	

Personale (antal)	2026	2027	2028	2029
Årsværk				

Evt. uddybende beskrivelse:

Der afsættes midler til en regional pulje, hvorfra kommuner kan ansøge medfinansiering til et nærbusforsøg. Puljen tager udgangspunkt i et toårigt forsøg med 3 nærbusser med 50 procents kommunal medfinansiering. Forsøget forventes at kunne igangsættes i slutningen af 2026, hvor der afsættes 1 mio. kr. til opstarten af driften af nærbusforsøget, og løbe til og med 2028. Projektet vil have en helårseffekt på 6 mio. kr. i 2027 og 2028. Midlerne kan skaleres ved enten at udvide eller reducere omfanget af forsøget eller den kommunale medfinansiering.

Finansiering:

Sundhedskassen	
Den regionale udviklingskasse	x
Det sociale område	

Første tekstudkast til budgetaftalen:

Passagererne i den kollektive trafik efterlyser mere fleksibel kollektiv trafik. Vi ønsker, at Region Hovedstaden skal gå forrest i at udvikle og udvide fleksibiliteten i den kollektive trafik, så den kan blive attraktiv for endnu flere passagerer. Derfor afsætter regionen en pulje på 13 mio. kr. til forsøg med nærbusser – fordelt med 1,0 mio. kr. i 2026 og 6,0 mio. kr. i hvert af årene 2027 og 2028.